ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/47
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މޫސާ ޖަދީދު ދަފްތަރު ނަންބަރު 617
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް (ދައުލަތް)
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އިދާރީ ޒިންމާތަކާބެހޭ ދަޢުވާ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

ނިމުނު ތާރީޚު: 11 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1446 / 14 އޮކްޓޯބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:

11 ރަޖަބު 1442
23 ފެބުރުއަރީ 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 2979/Cv-C/2019
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ދަރަނި ހޯދުމަށްއެދޭ ދައުވާ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 26 އޮގަސްޓް 2019
- ނިމުނު ތާރީޚު: 15 ނޮވެމްބަރު 2020

ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/47 މައްސަލަ

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ފާސް ޢަލީ

ވަކީލު ފަރާތުން: އޭ.ޖީ. [illegible] ސަލީމް

ސަލީމް އެންޑް ކޯ. އެލް.އެލް.ޕީ

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ފަރާތް

މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް (ދައުލަތް)

ވަކީލު ފަރާތުން: [illegible] މުޙައްމަދު [illegible]

ވަކީލު ފަރާތުން: [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] ޢަބްދުﷲ

ވަކީލު ފަރާތުން: [illegible] ޢަބްދުއްސަމަދު

[illegible]

ޤަޟިއްޔާ [illegible]:

ފަރާތްތައް:

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރި ދަފްތަރު ނަންބަރު 617، ދާސާ ޖަމީލް (މިހެން ފަހުން "ދާސާ ޖަމީލް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް") އިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.
2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް (ދައުލަތް) (މިހެން ފަހުން "ދައުލަތް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތް") އެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު:

3. ދާސާ ޖަމީލަކީ 2 ޖޫން 2000 އިން ފެށިގެން މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޑިފެންސް ފޯސް (މިހެން ފަހުން "އެމް.އެން.ޑީ.އެފް" ގެ ގޮތުގައި [illegible] ކުރެވޭ) ގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ދިޔަ ފަރާތެކެވެ.[1]
4. އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ގެ އެކްސްޕްލޯސިވް އޯޑިނަންސް ޑިސްޕޯސަލް ޔުނިޓުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިޔަތާ 2015 ސެޕްޓެމްބަރު 28 ވަނަ ދުވަހު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދަތުރުކުރައްވަމުން "ފިނިފެންމާ" ލޯންޗުގައި ބޮމެއް ގޮވި ހާދިސާއާ ގުޅިގެން އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފިނިފެންމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދާސާ ޖަމީލް [illegible] [illegible] 2015 އޮކްޓޯބަރު 5 ވަނަ ދުވަހު [illegible] ހައްޔަރުކުރެވިއްޖެއެވެ.
5. އެއަށްފަހު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 230/Cr-C/2016 ޤަޟިއްޔާއިން ދާސާ ޖަމީލްގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެވިއްޖެއެވެ. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގެ

---

[1] ދާސާ ޖަމީލްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "[illegible]" ގެ S-1

ދަރުން 19 ޖޫން 2016 ވަނަ ދުވަހު، މޫސާ ޒަމީރު ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، 4 މަހާއި 24 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރިއެވެ. ނަމަވެސް ޙުކުމުގެ މުއްދަތަށްވުރެ ގިނަދުވަހު މޫސާ ޒަމީރު ބަންދުގައި ހުންނައިވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޙުކުމް ތަންފީޒުކުރެވި ނިމިފައިވާތީ، މޫސާ ޒަމީރު ބަންދުން މިނިވަން ކުރުމަށް ނިންމަވައިފިއެވެ.

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުން މޫސާ ޒަމީރުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކޮށް ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/336 ޤަޟިއްޔާއިން، 30 އޮކްޓޫބަރު 2019 ވަނަ ދުވަހު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ބާތިލްކަމަށް ކަނޑައެޅިއެވެ.

7. މިނިންމުމާއެކު، މޫސާ ޒަމީރު އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ގައި އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަލުން ރުޖޫޢުކޮށްދިނުމަށް ފާހަގަކޮށް 20 ޖުލައި 2019[2] ގައި މޫސާ ޒަމީރު އެމް.އެން.ޑީ.އެފްއަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވިއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ މަރުޙަލާ

8. މޫސާ ޒަމީރު އެމް.އެން.ޑީ.އެފްގެ ސާރޖަންޓް ރޭންކްގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދަނިކޮށް ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުން ދުރުކޮށް، ވަޒީފާ އަދާކުރުން ހުއްޓުވައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވުމާ ދިމާކޮށް އަމަލުކުރުމަކީ އުސޫލުން އަމަލުކުރުމުގައިވާ ބަޔާނާ ޚިލާފު ތުހުމަތުތަކުގެ މައްޗަށް ދިފާޢުވުމުގެ ފުރުސަތު ނުދީ ކަމަށާއި، ވަޒީފާއަށް ބަލާއިރު ފުރުޞަތު ނުދީ، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭރުން ބަލައިގަންނާނެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، ކުރިން އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަނބުރާ ނުކުތުމުން ގެއް ހަދައިދިނުމަށާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވުމަށް، އެނބުރި ބޭނުން ކުރަމުން ނުލިބި ބާކީ ނިސްބަތްވާ ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، ވަޒީފާ އަލުން އިޢާދަކޮށްދިނުމާއި ހަމައެކު، ވަޒީފާގައި ހުރިނަމަ، ލިބޭނެ މުސާރައާއި، އިނާޔަތްތަކާއި، ލިބިފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި

---

[2] 03 ޖުލައި 2024 ވަނަ ދުވަހު މިޤަޟިއްޔާގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މިފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ

-/1,184,860ރ. (އެއްމިލިއަން އެއްލައްކަ އަށްޑިހަ ހަތަރުހާސް އަށްސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ރުފިޔާ) އާއި އިތުރަށް ލިބެންޖެހޭ އިނާޔަތްތަކާއި އަދި ވަޒީފާ އިއާދަކުރުމާއި ހަމައަށްވާސް ލިބެންޖެހޭ އެންމެހާ ފައިސާ އާއި އެއްވަރަށް ސަރުކާރުން ދެމުންދާ ޕެންޝަން ދިނުމަށާއި، ވަޒީފާގެ މުއްދަތު ދެމުންދާގޮތަށް ނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، އެހެންމެހެން ވަޒީފާގައި ދެމިހުރިނަމަ މަސްމަހުގެ ކުރިއަށް ލިބޭނެ އެލަވަންސް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި މޫސާ ޒަކީރުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވީ. އެއީ މިއިސްތިއުނާފުން ބާތިލްކުރަން އެދޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާއެވެ.

9. އެގޮތުން، މޫސާ ޒަކީރުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި އެދިފައިވަނީ އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ.[3]

9.1 މޫސާ ޒަކީރު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާގޮތަކީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި، ސަބަބެއްގެ ޤާނޫނާއި ސަބަބެއްގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދާއި، އެސްޓެބްލިޝްމަންޓް ޖެނަރަލް މަސައްކަތު އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާއާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކުރުވުނު ކަމެއްކަމުގައި، ޖެހުނު ޤާނޫނު އެސްޓެބްލިޝްމަންޓް ޖެނަރަލްގެ ކަނޑައެޅިގެންނުވާ ކަމެއްކަމަށާއި، އަދި ޤާނޫނާ ޚިލާފު ނަތީޖާއަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމެއްކަމަށް؛

9.2 މޫސާ ޒަކީރުގެ ވަޒީފާގެ ހައްގު ނިގުޅައިގަތް ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އިއާދަކުރުމާއި ދެމުންދާ ހަމައަށް ވަޒީފާގައި ދެމިހުރިނަމަ ލިބޭނެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް އާއި އެއްފަދަ ލިބެންޖެހޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް، 2015 ނޮވެމްބަރު މަހުން ފެށިގެން 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ ނިޔަލަށް ޖުމުލަ 44 (ސާޅީސް ހަތަރެއް) މަސް ދުވަހަށް -/684,860ރ. (ހަލައްކަ އަށްޑިހަ ހަތަރުހާސް އަށްސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ރުފިޔާ) އާއި އިތުރު އެލަވަންސްތަކާއި އޭގެ ނަންބަރުގައި ދެއްވައި ވަޒީފާ އިއާދަކުރުމާއި ހަމައަށް އިތުރު ފައިސާ ނަންބަރުގައި ދެއްވުމަށް؛

---

[3] މޫސާ ޒަކީރުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ފޯމުގެ "އެދުންތައް" ނަންބަރު 12

9.3. މޫސާ ހަލީމުގެ ވަޒީފާގެ ހައްގު ގާނޫނާ ޚިލާފަށް ނިގުޅައިގަތުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި -/500,000ރ (ފަސްލައްކަ ރުފިޔާ) ނަންގަވައިދެއްވުން؛

9.4. މޫސާ ހަލީމުގެ ވަޒީފާގެ ހައްގު ގާނޫނާ ޚިލާފަށް ނިގުޅައިގަތް ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އިޢާދަކުރާ ދުވަހާއި ހަމައަށް ވަޒީފާގައި ދެމިހުރި ނަމަ ލިބުނުހާ ބަދަލުގައި ވަޒީފާގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގައި ހިމެނޭ ފައިސާ ދައްކަވައިދެއްވުން؛ މިއެވެ.

10. މޫސާ ހަލީމުގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި މުއައްސަސާގެ ކަރުދާހުގައި ދަށުކޯޓުން އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ބަޔާނުގައިވަނީ، މޫސާ ހަލީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވަނީ، ސިވިލްސަރވިސްގެ ޤާނޫނު[4]ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 10 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްދޭ "ސިވިލްސަރވިސްގެ ކަންކަމަށް އިދާރީ އަމަލުކުރާ ގަވާއިދު" ގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ (5) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުންކަމާއި، ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމް ވަނީ ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ޝަރީޢަތުގަ ހުށަހަޅާފައިވާ، އެފަދަ އަޑުއެހުމަށްފަހު ވަކި އަސާސެއް ދަށުންނެވެ. ދަށުކޯޓުން އެކަން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީ، މޫސާ ހަލީމުގެ ވަޒީފާ ނިގުޅައިގަނެފައިވަނީ ވަކި އަސާސެއް އިސްތިޢުމާލުކޮށް މޫސާ ހަލީމުގެ ވަޒީފާ ގެއްލުވާ ހުއްދަ ނޯންނަގޮތަށް ބަދަލުކޮށްގެން އިދާރީ ގޮތުން ދުރުކުރަން ހަރަކާތްތެރިވެފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ޝަކުވާކޮށްފައެވެ.[5]

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2019 ގެ މައްސަލައިގައި ނިންމާފައިވަނީ، އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

"އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ކުރިއަށް އެގޮތުގެ ކޯޓު ބާރުތަކެއް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 230/Cr-C/2016 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ދަޢުވާ ނަންބަރު 617، މޫސާ ހަލީމުގެ މައްސަލަ ބަލާ ކުރިއަށްގެންދިއުން، ދަޢުވާކުރި ދަޢުވާ ނަންބަރު 617، މޫސާ ހަލީމް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ކޯޓުގައި ޤަރާރެއް ނެރުމަށްފަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވަނީ، ސިވިލްސަރވިސްގެ ކަންކަމަށް އިދާރީ އަމަލުކުރާ ގަވާއިދުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ 5 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ވަކިކުރެވިފައިވާތީ، ހުށަހަޅާފައިވާ ދިފާޢުގެ އަސާސެއް ނެތްކަމާއި، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 230/Cr-C/2016 ގެ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/336 ގެ ޝަރީޢަތުން ބާޠިލުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ބަލައިގަނެފައިވީ، ޙުކުމާއި ގުޅިގެން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ އަމުރު ބާޠިލު ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ކޯޓުން ބާޠިލުކޮށް، އެގޮތުގެ މައްސަލަ ކުރިން ސާބިތުނުވާތީވެ

---

[4] ގާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[5] ދަށުކޯޓު ޙުކުމުގެ ޞަފްޙާ 2

ކަނޑައަޅައިދީފައިވާތީ، އެދިގެން އަލުން ހުށަހަޅައި ވަޒީފާއަށް ނުވައްދާފައިވާކަމަށް، ސިފައިންގެ ޤާނޫނާއި އެޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަލާފައިވާ ވާޖިބުތަކާ އެކަށީގެން ނެތީއެވެ.

ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތަށް ވަޒީފާ އަލުން އިޢާދަކުރެއްވުމާއި، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ދިނުމަށް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނެޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ދިފާޢު ވަކީލުގެ ވަކީލަށް ޝަރީޢަތުން އެދުނުގައި އަމުރު ކުރުން ތަންފީޒު ނުކުރެވިގެން، ކަނޑައަޅައި ހުކުމް ކުރެއްވުމަށެވެ."

12. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުން ބިނާކޮށްފައިވާ އަސާސްތަކުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

12.1. ސިފައިންކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދުގެ 5 ވަނަ ބާބުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގައި، ސިފައިންގެ މެދުގައި ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާއި ޚިލާފުވާ ގޮތުގެ ސަބަބުން ސަރުކާރަށް ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާއަކުން އެދިގެން މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ކޮށްފިނަމަ ނުވަތަ އަދަބު ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް، ދެވަނަ އަދަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން ހިމެނިގެންވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި މިގޮތަށް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާއިރު، ވަކިކުރެވޭނީ ކޮން މަރުޙަލާއިން އެދިގެންގެ މަޢުލޫމާތު ކަން ސާބިތުވުމުން ކަމުގައި މިގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި ދަރަޖަކަން އެދިގެންގެ މަޢުލޫމާތު ކަން ސާބިތުވިނަމަވެސް، ޖަލު މުއްދަތަކަށް ކޯޓުން، ދަށު ކޯޓުގެ ހުކުމް ޤާއިމުކަން، އެދިގެންގެ މަޢުލޫމާތު ކަން ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމައިފިނަމަ ވަޒީފާ އިޢާދަކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ބަދަލުދެއްވުމަކީ ވާޖިބު އެއްވެސް މާއްދާއެއް ލާޒިމް ޙަޤީޤަތުން ބުނެދީފައި ނުވާކަން؛[6]

12.2. ޝަރީޢަތުން ކުރި ހުކުމް ނުވަތަ ކަނޑައެޅި ނިޔާއެއް އިސްތިއުނާފުކުރަން ކަނޑައަޅާ ދުވަސްވަރު އިސްތިއުނާފު ނުވަތަ އެނިޔާއެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ކުރެވޭއިރު ތަޢުލީމާއި ކުރީ ކަމެއް، އިސްތިއުނާފު ނުވަތަ އެނިޔާއެއް މަސްއޫލިއްޔަތު ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ އެއް ބަޔަކުން ހުކުމްކުރި ނުވަތަ ދިނުމުގެ ތަޢުލީމާއި ނުވަތަ ސަބަބުތަކާއި އެކުގެ މަޢުލޫމާތު ކުރިޔަށްގެންދިޔަ އެއްބަސްވުމެއް ދިފާޢުކުރުމުގެ

---

[6] ދަށު ކޯޓުގެ ދިފާޢުގެ ފާހަގަކުރުމުގެ ނަންބަރު (ހ) – ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑައެޅި

ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 144 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން އެނގޭކަމާއި، ޝަރީޢަތް ހުއްދަކުރާ ކަމެއްކުރުމަކީ، އޭގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ގެއްލުންތަކަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެއް ނުކުރަން، ފިޤުހީ ޤާއިދާއެއް ކަމަށްވާ، "ޝަރީޢަތުގެ ހުއްދަކުރާ ކަމެއް ކުރުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ގެއްލުން އެއީ [illegible] [illegible]" އިން އެނގޭކަން؛[7]

12.3. މޫސާ [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާތީ، [illegible] ކޯޓުން ކުރި [illegible]، ޤަޟިއްޔާގައި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/24 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މޫސާ [illegible] ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި ޝަރީޢަތް ހިނގި ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible]؛[8]

12.4. ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ [illegible]/[illegible] އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] އިން [illegible] [illegible] [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން ހިނގި ޝަރީޢަތް [illegible] [illegible]، މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބުން [illegible] [illegible] [illegible] މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް ހިނގި ކޯޓުން [illegible]؛[9] [illegible].

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި ބަލާއިރު:

13. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ، ޝަރީޢަތް ހިނގި ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible]، މޫސާ [illegible] ފަރާތުން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible]

---

[7] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] (ނ)- [illegible] [illegible]

[8] [illegible] ގ (ށ)- [illegible] [illegible]

[9] [illegible] ގ (ހ)- [illegible] [illegible]

އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް އެނުކުތާތަކާމެދު ހައިކޯޓުގެ ސަބަބުތަކުގެ ތަފްޞީލުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުރިހާ؛

13.1. **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަށް،** ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަން އެފަރާތަށް އެންގުމަކީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ލިޔުމެއް އަތުލިބިކަން ފުރިހަމަވުމުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ އެއް އަސާސް ކަމަށްވާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް އެމް.އެން.ޑީ.އެފް ގައި އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިކަން ސިޓީން ކޯޓުގައި ދައުވާކުރާ ދައުވާލިބުނު ޖަވާބު ހުށަހެޅި ކަމަށްވެސް އެއްވެސް ގޮތަކުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އިން ނުވަތަ އެމް.އެން.ޑީ.އެފް އިން ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކުންވެސް އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތަށް އެންގިފައިވާކަން ސިޓީ ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި އެކަމަށް އިސްތިއުނާފު ޖަވާބުދާރީ ފަރާތުން އިންކާރުކޮށް ކޮށްފައިނުވާކަމާއި، އަދި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމި ނިންމުމަށް، އިތުރު ނިންމުމުގެ މައްޗަށް ކަމަށްވާކަމާއި، އެނިންމުން ނިންމިކަން އަދި އެނިންމުން ނިންމި ސަބަބުތައް ސިޓީ ކޯޓުގައި ދައްކާ އެއްވެސް ޑިސިޕްލިން ރިވިއު ކޮމިޓީން ގަވާއިދުގެ 2 ވަނަ ބާބުގެ ހަމައަށްވުރެ އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް އެންގިފައިނުވާކަމަށް، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ހަމަނުޖެހޭކަމަށްވެސް، ދައުލަތަށް ނިންމުމުގައި ސިޓީ ކޯޓަށް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރަމުން ނުވާތީގެ ސަބަބުން، އެ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމުގައިވުން ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

13.1.1. ފުރަތަމަ ތަފްސީލުގައި ވާނީ ޚިޔާނާތުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ވާނީ ޚިޔާނާތު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރިފައިވާކަން އެފަރާތަށް އެންގިފައި ނުވުމަށް، އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއިން އިތުރު ޔަޤީން އެގޮތުގެ ބަޔާނާ ޚިލާފުކަމަށްވެސްފައި އެފަރާތުން އެކަން ކުރިން އެންގިފައި ނުވާކަން ސިޓީ ކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން އަދި ދައުލަތުން އެކަމަށް އިންކާރުކޮށްފައި ކޮށްފައިނުވާތީ އިތުރުން އެކަމަށް

ސިވިލް ކޯޓުން ދިފާޢަށް ނުދޭން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އާ ޚިލާފުކަމެއް ކަމަށްވުމުން ނިންމުމުގެ ސަބަބުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއިން ދޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަމަލުގެ ކިބައިން ނިގުޅައިގަނެވިފައިވާކަމަށް ދެކޭކަމަށެވެ.

·13·1·1·1 ދިފާޢުގެ ރައްދުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވާ، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/HC-A/24 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަކީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 19 ޖޫން 2016 ގައި [illegible] [illegible]، 26 ޖޫން 2016 ގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ވަޒީފާއިން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަޒީފާއިން [illegible] 3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

·13·2 **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ،** އިސްތިޢުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެއްވީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ [illegible] އިދާރީ [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/14 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް އިސްތިޢުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް [illegible] އިން [illegible] [illegible] [illegible]

އެކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅަން ހަމައެއް ނެތްކަމުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

13.2.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި މޫސާ އަޙުމަދު ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދައުލަތުން ސިވިލް ކޯޓުން ހުށަހެޅި ޖަވާބުދާރީ ހުށަހެޅި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ކޯޓުގައި އޮތް މޫސާ އަޙުމަދުގެ މައްސަލަ ތުހުމަތު ... ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/14 ޤަޟިއްޔާގައި އެއްކަމަކަށް 2 އިސްތިސްނާ ހިމެނޭ އެގޮތުން ... ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމަށެވެ.

13.2.1.1. މިނުކުތާގެ ... ސިވިލް ކޯޓުގައި ... ސިވިލް ކޯޓުގައި ... ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ...

...

...

... ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީ ... ކޯޓުން ...

...

...

13.3. ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، އާންމުކޮށް ސާބިތުވެސް ކުރެވިފައި ނުވާ ދާއިރާތަކަށް ހިއްސާކުރައްވައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް ވަކީލުން ވަކާލާތުކުރައްވައި، ދޭއިރު އެއްގޮތްކަމަށް ސިފަކޮށް ކާޒީން ނިންމާފައިވާ ސަރަޙައްދުން ހުރަހެޅިގެންވާ ދާއިރާއާ ބަލާފައިވާގޮތުން އެއީ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) އާއި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

13.3.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ޤާނޫނު ގަވާއިދު ފާސްކުރައްވައި، ޤާނޫނު ގަވާއިދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި، ސަރުކާރުގެ ދާއިރާތަކުން މިނިވަންކަމާ ދަށުވުމަށް ބާރު ބޭނުން ސާބިތުކުރުމަށްފަހު ގެއްލުން، އެފަދަ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ޤަރާރާ ސަބަބުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުށަހެޅިގެންވާއިރު، ނަޒަރުން ދަރުމަވަންތަ މިދާއިރާއަށް ބަލާފައި މަސައްކަތް ނިންމުމުގެ މިއީ އާންމުކޮށް ސަރުކާރުގެ ނުވާ ދިއުމުގެ ކަމެއްގައި މިފަދަގޮތުން، މަތިވެރިގެ ތަކެތި ނިންމާފައިވާ ނިޔާތައް ޤާނޫނު އެއްގޮތްވާކަމަށް ނިސްބަތްވާކަމަށް، ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދާއިރާތަކުން ޤާނޫނީ ހިދުމަތްތަކުގައިވާކަމުން އެ ދާއިރާގެ ސަރަޙައްދުގެ ބާރުން ޤާނޫނީ ފިޔަވައިވާ ގާނޫނުތަކާއި، ސަރަޙައްދުގެ ބާރުން ފަރާތްތަކަށް ދޭ މައްސަލަތަކުން ބަދަލުކުރެވޭ ނިންމުން ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅުމުގެ ކަމެއް ނުކުރެވޭ ދިފާއުގެ ގެއްލުމުގެ ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ ސަބަބުން ހުކުމެއް، މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ މިފަދަ ނިންމުމުގެ ދޭހަވެގެނެވެ.

13.3.1.1. މިނުކުތާގެ ބަޔާނުގައި ދައުލަތުން ބަލައިގަތުން، ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތައް ހިއްސާ ތަފްސީލަކާއި ބަދަލު ދާއިރާ، ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާއި އާންމުކޮށް ސަރުކާރު ކުންފުނިވާ ދާއިރާއިގެން، ސަރުކާރުތަކާ އާންމު ހިއްސާ ހިޔާލުތަކެއް ބަދަލުވާ ބަޔާނުން، ސަރުކާރުތަކާ ދަރަޖަވާ ކުރުވާނެން އިސްލާމީ ޤާނޫނުތަކުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ދާއިރާތަކާ އެފަދަ ކުންފުނިތަކާ ކަންކަމުގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރު ކުންފުނިވެފައިވާ

ޤަވާއިދުތަކެއް ނުހުންނަކަމާއި، ނަމަވެސް އެހެންވެސް މިހާރުވެސް އެޤަވާއިދުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިގެން ސިޔާސީ ވަޒީފާ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމާބެހޭ ކޯޓުތަކަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެއީ އެއްވެސް ނިންމުމެއްގައި ސިޔާސީ ޤަވާއިދުތަކަކީ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ ޤަވާއިދުތަކެއްކަމުން ނުލާޒިމްކަމަށް ބުނެ އެންގުމުގެ ޙައްޤެއް ބިނާކޮށް އެއީ އެއްވެސް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ނިޒާމުގެ އެއަށްވުރެ މަތީ މަރުތަބާއަކަށް ބޭރުކޮށްފައި ނުވާކަމަށްވެ. އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުން، ސިވިލްގެ ފޯރަމުގައި، އެ ފޯރަމުން ބޭނުންކުރެވޭނެ އެކަށީގެންވާގޮތް، ސިވިލްކޯޓަށް ކުރެވޭކަމަށް އިތުރު އަޕީލް ހުށަހެޅި ޤަވާއިދަށް ބަލާލާއިރު މައްސަލަ ނިންމާފައިވާއިރު، އަދި ސިވިލް ކޯޓުން ހަދާފައިވާ ކޮން ގޮތެއްކަމާއި، ރިޢާޔަތް ނުކުރަނީ ކޮން ހެއްކަކަށް ކަން ޑިސްކްރިޝަނު ކޯޓު ފަރާތުން ބޭނުންކުރެވިފައިވާތީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ މިއިސްތިއުނާފު ނުކުތާއަކީ ބަލައިގަންނަންޖެހޭ ނުކުތާއެއް ނޫންކަމަށް ދެކެމެވެ.

13.4. ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އިން ނިންމި ނިންމުން ބިނާކުރި އަސާސް ބާޠިލުވެގެން ދިޔުމުން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ވަޒީފާ އިޢާދަކޮށްދޭންޖެހޭކަމަށް ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ޤަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީ ކަމަށް ބަޔާންކުރައްވައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ ވަޒީފާ އިޢާދަކޮށްދިނުމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ޤާނޫނުގެ ތަރުތީބުތަކަށް ގޮތުގެ ޤާނޫނު މާނަ ކުރުމުގައި ކުށެއްކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

13.4.1. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި މުޅި ބަލާލުމުގެ ހިސާބުން ފެނިގެންދަނީ، މުޅި ބަލާލާ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ކޮމިޓީން ކޯޓުން ސާބިތުވެގެންދާނަމަވެސް ބަދަލު ހޯދުމަށް

[illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް [illegible] 20 ވަނަ [illegible]

13.4.1.1 [illegible] 20 ވަނަ [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް**[10] [illegible]

13.5 **ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ،** އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް [illegible] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/336 [illegible] ފަރާތް ވަޒީފާއިން

---

[10] 2017/SC-A/02

ވަކިކުރުމުގައި އިޖުރާއަތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކޮށްފައިނުވުމުގެ އިތުރަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރަންޖެހޭ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްވެސް ވުޖޫދުގައި ނެތްހިނދު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވުމަކީ ކަނޑައެޅިގެން ޤާނޫނާ ޚިލާފުކަމެއްކަން އެނގެން އޮތްއިރުވެސް، އެކަމަށް ބަރުދަން ދެއްވުމެއްނެތި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުރާނެއެވެ.

13.5.1. [illegible] [illegible] މޫސާ ޖަމީލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މޫސާ ޖަމީލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މޫސާ [illegible].

13.5.1.1. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މޫސާ [illegible] މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible]

ދަށު ކޯޓުން ސާބިތުވި ކަމަށް، އިބްތިދާއީ ގައުމީ ކަރުދާސްތަކުގައިވޭ، އިބްތިދާއީ ގައުމީވައި

ޤަވާޢިދުގައި ބުނާ ޚިލާފު ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާތީ، ސިފައިންގެ

ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދާއި ޚިލާފަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ބާރުތަކުގައިވެސް ވަކި

ތަފާސްހިސާބުން ނުވާނެކަން ދައުލަތުން ވާހަކަ ކަމަށެވެ.

ދެފަރާތުގެ ހުއްޖަތު:

14. އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ހުއްޖަތުގެ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.[11]

14.1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2019 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ޝަކުވާގެ އަދި ވާދީގެ އިސްތިޤާމަތާ ހިލާފު ޤާނޫނީ ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ކަނޑައަޅަން ދިމާވެފައިވާ ކަމަށް؛

14.2. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ގޮތެއްގައި ސިފައިންގެ ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ ގޮތަކަށް، މަޤްސަދު ޙާސިލުކުރަންވާ، އިޖުރާއީ ޙައްޤުތައް ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، ބޭރު ފަރާތުގެ އިސްތިޤާމަތާ ޚިލާފުކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދެއްވުމަށް، އަދި ނިންމުމަކީ އަމަލު ކުރެވިފައިވާ ބާރު ނިންމުމެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ދެއްވުން؛

14.3. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ވަޒީފާގެ ޙައްޤު ނިގުޅައިގަތް ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަޒީފާ އިޢާދަކުރެވެންދެން ދޫކުރަންޖެހޭ ދުވަސްތަކުގެ މުސާރަ ދޭންވާނެ ގޮތަށް، ވާއިދު ނިގުޅައިގަތް ތާރީޚުން ފެށިގެން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރު މަހުން ފެށިގެން 2019 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ ނިޔަލަށް ޖުމްލަ 44 (ސާޅީސް ހަތަރެއް) މަސް ދުވަހަށް -/684,860ރ. (ހަލައްކަ އަށްޑިހަ ހަތަރުހާސް އަށްސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ރުފިޔާ) ލާރި އިތުރުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދޫކުރަން ޙުކުމްކުރުމާއި، ވަޒީފާ އިޢާދަކޮށްދެވޭ ދުވަހާއި ހަމައަށް އިތުރުވާ ފައިސާވެސް ދޫކުރަން ޙުކުމްކުރުން؛

---

[11] މީގެ ކުރިން ހަވާލާދީފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ފޯމުގެ ނަންބަރު 10- "ހުއްޖަތު"

14.4. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ވަކީލުގެ ޙައްޤު ނިގުޅައިގަތް ތާރީޚުން ފެށިގެން ވަކީލާ އިޢާދަކޮށްދޭ ދުވަހާއި ހަމައަށް ވަކީލުގައި ދެމިހުރި ބޭއްވޭ ޖަލްސާގައި ބަލައިގެން ވަކީލުގެ ކުރިއެރުން ދިފާޢުގައި އެ މުއްދަތު ގުނުމުގެ ފުރުޞަތު ދޫކޮށްދިނުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަންކުރަމުންދާ ގޮތަށް ކަމަށްވާތީ؛ ދީއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފު ދައްކުވާ ފަރާތުން އެދޮތް ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ،[12] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2019 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލުގެނެސްދިނުމަށް ޤާނޫނީ ނުކުތާ ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވައި، އެޙުކުމުން ފައިސާ ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވައި، މި މައްސަލަ ވަކާލާތުގެ އެކަން އަދަބުގެ ނިސްބަތުގައި ދެއްވުމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ 1: ވަކީލުން ވަކިކުރިކަން އަންގާފައިނުވުން

16. އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި މޫސާ ޢަލީގެ ފަރާތުން އުޒުރާއި މަޢުލޫމާތު ބަދަލުވި، މޫސާ ޢަލީގެ ސިވިލް ކޯޓުގެ މައްސަލަ ކުރިއަށްދާ ހަމައަށްވުމުން ވަކީލުން ވަކިކުރިކަން އަންގާފައިނުވާތީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) އިން ކަފާލަތު ކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތައް ނިގުޅައިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު ކަމަށެވެ.

17. ޝަރީޢަތުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ، މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މާއްސާ ބުނާފައި ކަމަށެވެ. އެގޮތުން، މޫސާ ޢަލީގެ ވަކީލުކަމުން ޤާނޫނު[13] ން އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ގޮތުގެ މަސައްކަތް ގެންދެވޭ ފަރާތެއް ވަކީލާގެ ކަރުދާސްތައް ފާރަވެރިކަމާއި ތިޔާ، އަންގާ އަނބުރާ ވަކީލާ މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތް ބަލާއިރު ޤަޟިއްޔާގެ ބަދަލުކުރެވޭ އުސޫލުން އެގޮތުގައި މިމައްސަލަ އަށް ބަލައިގެން ނިންމާފައިވާތީއެވެ.

---

[12] ޝަރީޢަތުގެ ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފު ޝަރީޢަތުގެ ޖަލްސާ ރިޕޯޓް 5- "ސްކްރީން"

[13] 2/2008

18. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، އިދާރީ ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން ޤާނޫން ޙަރަކާތްކުރުން ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން، އަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް އެކަށީގެންވާ އަވަސް މިނެއްގައި ކަނޑައެޅުއްވުމަކީ، އުސޫލުން ލިބިގެންވާ ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ، އިދާރީ ގޮތުން އަދި ހިތަށްއެރުމުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް މީހެއްގެ ބައިވެރިކަން އެނގިގެންވާ ލިބިގެންވާ ކަމުގައި ފުރިހަމަކަމާއެކު، އެ ހިތަށްއެރުމާ ނުލައި ސަބަބު ލިޔުމުން ލިބިގެންވާ ޙައްޤު އެ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ ކަމެވެ.

19. ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި ސުވާލު އުފުލާފައިވާ، ޤާނޫނުއަސާސީ 43 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ލިބޭ ޙައްޤާއި ގުޅިގެން ކަމުގައިވާތީ، އިދާރީ ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވާކަން އަސްލުގެ ބައެއް ޕޮލިސީ ވެސް ނިސްބަތުން ޕްރޮސެސްކޮށްގައި ވަޒީފާ އަދާކުރި ފުލުހުންކަން ނުތު ވަކި "ޑްރާސާ" ބަލާފައި މަލްޢޫމާތުގައި އުޅުނުފަރާތުން، ބަޔާންކުރާކަން ސާބިތު ނުވެއެވެ. ފޯސް ޖަދުރު ވަޒީފާއިން އަދާކުރަމުން ސަބަބުތަކުން ބުނެވުނު އެއްސެއްޗާ ގުޅޭޕޮލިސީ ކަމަށް ބުނެވިދާނެ އެކަށީގެން ވަޒީފާގެ ގޮތުން ހުރިހާ ކަމެއްގައި ސިޔާސަތު ތަނުން ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް ބަލައިލެވޭ ނުވަތަ ފިޔަވަޅުއަޅާ ޙާލަތު ދެނެގަތުމަށް، މިފަދަ ކަމެއްގައި އަދި ތަޙުޤީގައި ދަރަޖަކުރާ ފޯސްގެ ކަނޑައަޅާ ފިޔަވަޅު ދިނުމުގެ ވަޒީފާއިން ފޯސް ޖަދުރުގެ އެންމެހާ ދަރަޖަތައް ބަލަހައްޓާ އުޅުއްވާ ފަރާތެކެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާ 2: އެއްކަމަކާ ގުޅިގެން އިދާރީ ގޮތުން ދެފަހަރު ފިޔަވަޅު އެޅިފައިވުން

20. އިސްތިއުނާފު 2 ވަނަ ނުކުތާގައި ފޯސް ޖަދުރު ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ، ދައުލަތުން ސިވިލް ސާޖަންޓް ހުށަހެޅި ޖަވާބުދާރީ ހުށަހެޅި ފިޔަވަޅު ފިޔަވަޅުގެ ޕޮލިސީ[14]ގައި އޮތް ފޯސް ޖަދުރުގެ މައްޗަށް ބަލަހައްޓާ ކަނޑައަޅާ ބާރުގެ ހިންގުމުގެ ކޮމާންޑަރ ފިޔަވަޅު ފަދަ ދަރުސް ނަންބަރު ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އެއްވެސް ބައެއްގެ ކޮމާންޑަރުން ސާބިތު ދަލީލު އަދި ފިޔަވަޅު ފިޔަވަޅުގެ، ސިޔާސަތު ޕޮލިސީގެ ބަޔާން އެބަ

---

[14] މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް އެންޑް ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީގެ ނަންބަރު (2)PM-1/2016/66 (26 ޖޫން 2016)

[illegible] [illegible] **ވ.** **[illegible]**[15] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] 2 [illegible]

[illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލު [illegible].

21. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] ވ. [illegible]**[16] [illegible] **[illegible] ވ. [illegible]**[17] [illegible]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ 3: [illegible]

22. [illegible]

23. [illegible]

---

[15] ނަންބަރު 2017/SC-A/14

[16] ނަންބަރު 2013/SC-A/20

[17] 2019/SC-L/133

24. މިއެންމެހައި ކަންތައްތަކަށް ބަލައި، ސިފައިންގެ މީހުންނަށް ޚާއްސަ ހަރުކަށި އަޚްލާޤީ މިންގަނޑު ދަމަހައްޓައި ސިފައިންގެ ތެރޭގައި ހުންނަ އެމީހުންނަށް ޚާއްސަ މިންގަނޑުތަކެއް ބެލެހެއްޓުމުގެ މަޤްސަދުގައި، ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި އަސްކަރީ އަދުލުގެ ނިޒާމު އާންމު އަދުލުގެ ނިޒާމުން ވަކިކޮށް، ސިފައިންނާއި ފުލުހުންގެ މައްސަލަތައް ބަލައި ހައްލުކުރުމަށް މިލިޓަރީ ކޯޓުން، މިލިޓަރީ ޕްރޮސިކިއުޓަރުން އަދި މިލިޓަރީ ކޯޓު ޤާއިމުކުރެވިފައިވެއެވެ. މިފަދަ ނިޒާމެއް އާންމު މަދަނީ ނިޒާމާ ވަކިން އޮންނަ ޤައުމުތަކުގައި ވަކި އަސްކަރީ އަދުލުގެ ނިޒާމެއް ހިންގުމުގެ ފަހަތުގައިވާ [illegible] ވިސްނުމަކީ ސިފައިންނަށް ޚާއްސަ ސުލޫކީ މިންގަނޑު ބެލެހެއްޓުމުގެ ތެރެއިން ޤައުމުގެ އަމާންކަން ބެލެހެއްޓުމެވެ.

25. މިފަދައިން ނިޒާމު ވަކިކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ [illegible] ބައެއް [illegible] [illegible] ސުލޫކީ ކޯޑުން [illegible]، [illegible] ވަކި އަސްކަރީ އަދުލުގެ ނިޒާމު [illegible] [illegible] [illegible]، އަސްކަރިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިފައިންނަށް ދިނުމާއި، އަސްކަރީ ސުލޫކީ މިންގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަރުކަށި [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.[18]

26. މިފަދައިން ހަރުކަށި މިންގަނޑު ގެންގުޅުމުގެ މަޤްސަދުގައި ވަކި ނިޒާމެއް ގެންގުޅޭ ޤައުމުތަކުގައިވެސް، ދަމަހައްޓާ މައިގަނޑު އަސާސީ އެއް މިންގަނޑަކީ، ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި ވެސް، އިންސާފީ ހައްޤުތަކުގެ [illegible] އެއްގޮތަށް [illegible] މަތިން އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ހިންގުމުގެ ހައްޤާއި، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަމުގެ (due process) [illegible] [illegible]. ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި އިޖުރާއީ ގޮތުން [illegible] ހައްޤުތައް އެހެން މީހުންނާ އެއްވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] މިންގަނޑު ކުޑަ ނޫން ކަން ކަށަވަރުކުރުމެވެ. މިގޮތުން، ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި،

---

[18] R. v. Généreux, 1992 CanLII 117 (SCC), “1992” 1 SCR 259, <https://canlii.ca/t/1fsg8>, retrieved on 2024-08-20

ސިފައިންގެ ތެރޭގައި ވަކި އަޚްލާޤީ މިންގަނޑެއް ދެމެހެއްޓުމުގެ ވަސީލަތާއި، ސިފައިންގެ އޯޑަރގެ ސިއްރުތައް ހިފެހެއްޓުމުގެ ވަސީލަތަކީ ޑިސިޕްލިނަރީ އިޖްރާއާތު ކަމުގައިވާތީ، އެފަދަ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރުމަށް ޚާއްޞަ އާއި އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ކަނޑައެޅިފައިވާ، މިފަދަ ކަންކަމާ މައްސަލަތަކުގެ ވަރަށް ގާތުން ކަނޑައެޅޭ ބަލައި ޙައްޤު ބާރުގައި ޝަރީޢަތްތަކަށް ގޮތް ނިންމުމެވެ.[19]

27. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 236 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ހިމާޔަތް ޤައުމީ ދިފާއީ ބާރުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއް އިންސާނީ ދިރިއުޅުން ސަލާމަތުކުރުމާއި ދިފާއުކުރުމާއި އުސޫލުން ބަލަހައްޓާ ބަޔަކީ ސިފައިންނަކީ ޢަސްކަރީ ދިރިއުޅުމެއް ދިރިހުރިކަމާ ގުޅޭ. ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހި ދައުލަތް ހިމާޔަތްކުރުމާއި ދެރަވާ ކަމެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިފާޢުކުރުމާއި އިސްލާމްދީން އަދި ސިޔާދަތު ހިމާޔަތްކުރުމާއި ދިފާޢުކުރުމާއި ޤާނޫނީ ވާޖިބުތަކުގެ އެއްބައި ގޮތުގައި އެކުލަވާލުން ޤާނޫނު ދިފާޢު ކަނޑައެޅިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ވާޖިބުތަކުން ހިމާޔަތްކުރުމާއި ދިފާޢީ ދައުރުތަކުން ދިފާޢު ކުރުމަށް ބާރުތަކާ ގުޅޭ އަދި ކުރިއަށް ދިރިއުޅުން ވުޖޫދުކުރުމުގެ ގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އިދާރީ ގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ސިފައިންގެ ވާޖިބު[20] ކަމަށް ސިފައިންގެ ޤާނޫނު[21]ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަލާމަތު ކަމަކީ ސަރުކާރު ދިރިއުޅުމަކީ ބަލަހައްޓައިގެން ވަޒަން ބައްޓަން ދިރިއުޅުމުގެ ދިފާޢުކުރުމާއި އިސްލާމްދީނާއި ސިޔާދަތާއި ގެންގުޅެ ހުރި ޤާނޫނީ ކަމަކަށް. ދިވެހިރާއްޖެއަށް އަދާކުރުމުގައި ގެންގުޅޭ ދިފާޢީ ދައުރާއި އިސްލާމިކް އަދި ޤާނޫނީ ދައުރު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ދަށުން ގެންގުޅޭ ދިފާޢީ ބާރަކީ ގެނެސް ވަރަށް އަސާސީ ވާޖިބު ގެންގުޅޭ ސިޔާސީ ކަމުގައި ގެންގުޅޭ ދިރުމުގެ ދައުރަށް ވެއެވެ.

28. ސިފައިންގެ ޤާނޫނު[22]ގެ 43 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން، ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކާ ގުޅިގެން ޙަރަކާތް ހިނގުމުގައި، ސިފައިންގެ ބަޔަކީ ދިވެހި އެކިއެކި މައްސަލަތަކުގެ ބަޔަކީ އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތުން އެކުލަވާލައި،

---

[19] Hans Born and Ian Leigh, «Discipline and Military Justice, Handbook on Human Rights and Fundamental Freedoms of Armed Forces Personnel» (Geneva: OSCE and DCAF, 2008).

[20] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 236 ވަނަ މާއްދާ

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[22] 1/2008

[illegible]

29. [illegible] ([illegible])[23] [illegible]

30. [illegible] [24] [illegible]

---

[23] [illegible] 2016/HC-A/422

[24] 2020/HC-A/77

އެންމެ އަސާސީ އުސޫލަކީ މައްސަލަ ބެލުމުގައި ނެޗުރަލް ޖަސްޓިސް (principles of natural justice) ގެ އުސޫލުތައް ދެމެހެއްޓުމެވެ. މި [illegible] ތެރޭގައި މީހަކާމެދު ޙުކުމެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، އެކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އެ މީހަކަށް ދިނުމާއި، އެ މީހަކަށް [illegible] [illegible] ބަސް [illegible] ފުރުޞަތު ދިނުމާއި އެފަރާތުގެ ބަސް އަޑުއެހުން hearing rule ހިމެނޭކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

31. ޢާއްމު އުސޫލުން، ޝާއިޢުކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނު ނުވަތަ ގަވާއިދުތަކަކީ ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުން ލިބެންހުންނަ ލިޔުންތަކެކެވެ. [illegible] ޤާނޫނީ އުސޫލަކަށް [illegible] މައްސަލައެއްގެ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރާ [illegible]

32. ސިފައިންގެ ޤާނޫނު[25]ގެ 24 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ސިފައިންގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ލިބޭ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ހާމަކުރުމަކީ މަނާ ކަމަށްވާކަން އެނގެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިކަމަށް އިސްތިސްނާތައް ކަނޑައެޅިފައިވާކަން [illegible] ސިފައިންގެ ނުވަތަ މިނިސްޓްރީގެ [illegible] [illegible] ކޯޓު ނުވަތަ [illegible] [illegible] ވިޔަސް، [illegible] [illegible] [illegible] އެމަޢުލޫމާތު ދިނުން [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ. މިމައްސަލަ މިކޯޓުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[25] 1/2008

ހުރަހަކާ ޖެހިފައެވެ. ސަރުކާރުން ބޭނުންވެފައިވާ ގޮތުގެ ޚިލާފަށް ކަމަކު ދައުލަތުން ބޭނުން އިސްތިޢުމާލު ކުރާ ޙާލަތެއް މިގޮތުގެ ޚިލާފަށް ދައުލަތުން އިންސާފު ހޯދާނެ ކަމަށްވެފައެވެ.

33. ސިފައިންގެ ޤާނޫނަށް[26] ރިޢާޔަތްކުރާއިރު އެޤާނޫނުގެ ދަށުން ބާރު ލިބިގެން ކޯޓު މާޝަލް ކަނޑައެޅޭ އަދި ކޯޓު މާޝަލް އުފެދިފައި ވާ ސިފައިންގެ ވަކި ފަރާތްތައް ގޮތުގައި ވަކިވަކި ފަރާތްތައް ގޮތުގައި ސިފައިންގެ މުވައްޒަފުން ކުރާ ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތް، އަމަލުތަކާމެދު ހިމާޔަތް އަދާކުރާނެ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ހިމެނެއެވެ.[27] ދައުލަތުން މިކޮޅުގައި ދައުރުކުރާ ތަރައްޤީކުރަން ސަރުކާރު މުދަލުގެ ފައިދާއާއި މުސްތަޤުބަލަށް ހިމާޔަތް އަދާކުރަން ބޭނުންކުރާ ސިފައިންގެ ކޯޓުތަކާއި ހިމެނެއެވެ.

34. ސިފައިންނަކީ ދައުލަތުގެ ވަކިވަކި ރައްކާތެރިކަމާ ގުޅުންހުރި އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން، ޤައުމުގެ ސިޔާދަތާ ހިމާޔަތް އަދާކުރުމަށް ސާބިތުކުރަންޖެހޭ މިންގަނޑެއް ގާއިމުކޮށްފައި ވާ ޤާނޫނަކަށް ވުރެ މިކަމަށް ބަލައިލާން ޖެހޭ. އަދި ސިފައިންގެ ވާޖިބު ސިފައިންނަށް ހަމައެކަނި ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ކަންކުރާނެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު އެބޭނުމަށް އިސްލާޙުކުރުމުގެ ގޮތުން ހިމާޔަތުގެ ވާޖިބު ކުރަމުން ދާނެ. ހިމާޔަތް ދޭންޖެހޭ ސިފައިންގެ ހަރަކާތްތަކާ ގުޅުން ހުރި ސިޔާސަތު ތަރައްޤީކުރުމަށް ގެންގޮސްފައިވާ ޤާނޫނު ސަރުކާރުގެ މިކަމުގައި ސިފައިންގެ ދަށުގައި އެކިފަރާތްތަކުން ހިމާޔަތް ދޭނެ ގޮތެވެ. ދައުލަތުގެ ތަރައްޤީގެ ނިޒާމު ހިމާޔަތްކުރާ ގޮތެއް އެކަމާ ގުޅުންހުރި އިސްލާޙުތައް، މިޤާނޫނުގެ ދަށުން ސިފައިންނާއި ހަވާލުވެފައި ހުރި ބާރުތަކާ ގުޅޭ ޤާނޫނު ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރެވޭ އަމަލުތަކާއި، އެއަށް ގުޅޭ ގޮތުން ޢަމަލުކުރުމަށް ސިޔާސަތުތައް އެކުލަވާލުމަށް ޤާނޫނުގައި ލާޒިމުކޮށްފައި ވާ ކަމެވެ.

35. ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި ދައުލަތުން ސިފައިންގެ ވަކާލާތު ކުރަމުން ދިޔަ މުޢާމަލާތްތަކާއި ކުރިޔަށްގެންދާ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތަކެވެ. ސިފައިންނާއި، ސަރުކާރުގެ ދައުލަތާ/ ދަށުގެ ފަރާތަކުން އަމަލު

---

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2008 ގެ 46 ވަނަ މާއްދާ

މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ޚަސްމަށް ސިއްރުކުރުމަށް އެދޭނަމަ، ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ބުނެދޭންޖެހޭ ކަމުގައި ފާހަގަކުރަމެވެ.

36. މި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި އުފައްދާފައިވާ ބަހުސަކީ، މޫސާ ޢަޒީޒު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، ސިފައިންގެ ގަވާއިދުން ބާރު ލިބިގެން [illegible]

37. މައްސަލަ ދަށު ކޯޓުގައި ކުރިއަށް ދިޔައިރު، ދައުލަތުން ދިފާޢު ބިނާކުރި މާއްދާ [illegible] [illegible] [illegible] ނެތެވެ. ނަމަވެސް މިކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ހިނގަމުން ދިޔައިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ 4: ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި އަސާސް ސާބިތުވެފައިވޭތޯ

38. އިސްތިއުނާފީ ހަތަރު ވަނަ ނުކުތާގައި މޫސާ ޢަޒީޒުގެ ފަރާތުން އުފައްދާފައިވާ ބަހުސަކީ، މޫސާ ޢަޒީޒު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ، [illegible] 20 [illegible] [illegible]

[illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކޭކަމަށެވެ.

39. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާ ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި، އަދި އެ މީހުންގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ހިންގުމުގައި ކޮންމެ މީހަކީ ވެސް ހަމަހަމަވެގެންވާ މީހެކެވެ. އަދި ޤާނޫނުގެ [illegible] ޤާނޫނުން ލިބޭ މަންފާ [illegible] ލިބުމަކީ ހަމަ ކޮންމެ މީހެއްގެ ވެސް ލިބިގެންވާ ޙައްޤެކެވެ.

40. [illegible].

41. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ބިނާކުރި އަސާސަށް ބަލާއިރު، އެކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދަޢުވާކުރުން [illegible] މައްޗަށް ކުރި ސާބިތުވާކަމަށް، [illegible] ކޯޓުން، ދަށު ކޯޓުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] މައްޗަށް ކުރި ސާބިތުނުވާކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[28]

42. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޢަބްދުﷲ [illegible] ވ. [illegible] [illegible] [illegible]**[29] ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

> "[illegible]"

---

[28] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] (ހ) – [illegible] [illegible]

[29] 2019/SC-A/75

[illegible] އެނގެއެވެ. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސީ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން އިސްލާމްދީނުގެ [illegible] [illegible] ގޮތުގެ މަތިން [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި [illegible] ވީމާއެކު، [illegible] [illegible] [illegible] ސާބިތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][30].

43. [illegible] **ޢަބްދުﷲ [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މައްސަލާ**[31] [illegible][32] [illegible] "[illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]…. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible].[33] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]" [illegible] "[illegible]" [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **ޢަބްދުﷲ [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މައްސަލާ**

---

[30] 23 ވަނަ [illegible]

[31] 2019/SC-A/75

[32] [illegible] [illegible] [illegible] 24 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ށ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[33] [illegible] [illegible] 7

ޤަޟިއްޔާ[34] ގެ ރޭޝިއޯ އަށް ބަލާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޙުކުމުގެ ދީފައިވާ ތަފްސީރު އަދި
ކަމަށް ބެލެވޭތީ އެ ކޯޓުން ކުރި ބަޔާން އެއީ ދިފާޢުގެ ވުޒާރާތުން ސިފައިންގެ ވާހަކަތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ނިޔާ ބުނެފައިވާ ފުރުޞަތު. އަންނަނިވި ގޮތުން ބުނެފައި ވެ ބަޔާގެ މައްސަލަ ބަލާނަމަ
މިދާއިރާގެ ތަފްސީލް ކުރުމުގައި ބަލައިގެންނެވެ.

44. މިމައްސަލައާ ގުޅުން ހުރި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ މިކޯޓުން ހަމަޖައްސަވާފައިވާ ދުވަސް ފުރުސަތުދިނުމާއި ދައުލަތުން
މިކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާފައިވާ "ސިވިލް ކޯޓު ކޮމިޝަނަރ އިންޒާރު އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދު"ގެ 58 ވަނަ
މާއްދާ ހިމެނޭ އެގަވާއިދުގެ 32 ވަނަ ސަރަޙައްދެވެ. އެސަރަޙައްދުގައި ހިމެނޭ އެގަވާއިދުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، "ވަޒީފާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ނިޔާގެ މައްސަލައެއް ސިވިލްގެ މުދާ ނަގަ
ބަލާގެ މައްސަލަ ބުނެވޭނެއިރުގައިވީނަމަ، އެހާރުގެ ގޮތް ނިންމުމަށްޓަކައި ކުރަނީ ޖޭ.އެސް.ސީ ގައި ހިމެ
ނިޔަތު ޖޫރީބުމަށްޓަކައި." އަންނަނިވި ގޮތުން، ސިވިލްގެ މިހެންވީ މައްސަލަ ފާހަގަކުރާ ގަވާއިދާއި
މިޤާނޫނުގެ ތަފްސީލު ބުނެފައި ކުރާ ރަނގަޅުގައި ކުރިމަތިން ސަރުކާރު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ އަސާސަކީވެސް
ހުއްޓުވުމާއި ނުވަތަ މިޢިއްޔަތު ހުއްޓުވާ އަދާކުރާ އިޖުރާއަތުން ފަހު ޤާނޫނީ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ވާހަކަ ކުރެވިފައެވެ.

ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

45. މިމައްސަލައިގައި ދުވަސް ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ބައްލަވައި ވަކިވާ އަސާސެއް އިސްތިޢުނާފުކުރުމާއި
ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށެވެ. މިމައްސަލާގައި ދާދި އެއް ވަޒީފާއެއް ނިޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޢަބްދުﷲ
ޢާމިރު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއްޔާ[35] ގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ރިޢާޔަތްކުރަމުން
މައްސަލައިގައި ހިނގާފައިވާ މުއްދަތުތަކާއި މިމުއްދަތުގައި ސިފައިންގެ މުވައްޒަފުން ވަޒީފާތަކުގެ
ތިބިކަމެއްގައި ކުރަމުން އަދިސާބިތު ބަދަލުތަކުން ޢިނާޔަތުން ވޫނަ ޖަވާބު ޖޭ.އެސް.ސީ ގައި

---

[34] 2019/SC-A/75

[35] 2019/SC-A/75

އަދާކުރަމުންދިޔަ ވަޒީފާއަށް އަލުން އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރަން އެންގުމަކީ މަސްލަޙަތަށް ހުރި ގޮތް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

46. އެހެންކަމުން، މޫސާ ޝަރީފު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ ސިފައިން ކުރާ ކުށްތަކަށް އިދާރީ އަދަބު ދިނުމާބެހޭ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކަމުގައިވާތީ، މޫސާ ޝަރީފު ވަޒީފާއަށް އަލުން އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުމަށް އެންގުމުގެ ބަދަލުގައި، މި މައްސަލައިގައި ދުރުވެރިވެފައިވާ ޙާލަތަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އެހެނީ އަދުލުވެރި ޙައްލަކީ މޫސާ ޝަރީފަށް ގެއްލުނުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުންކަމަށް ބުރަވެވެއެވެ. މިފަދަ ކަނޑައެޅުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ވ. އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ގެ ޤަޟިއްޔާ**[36] ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ ކަމުގައި ދެކެމެވެ. އަދި މިކަންކަމަށްޓަކައި، ދަށު މަޙްކަމާގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވާ ކަންކަމުގައިނުވާތީ، މި މައްސަލައިގައި މޫސާ ޝަރީފަށް ގެއްލުނު މުސާރަ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ރިމާންޑުކުރުމަށް ނިންމީމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަރީފްގެ ރައުޔު:

47. ފަނޑިޔާރު ހުސައިނު ޝަހީދުގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމްގެ ރައުޔު:

48. ފަނޑިޔާރު ހުސައިނު ޝަހީދުގެ ރައުޔާ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖްތިމާޢު ޙުކުމްކުރުން

49. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލެވުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ބައިގެ މައްސަލައިގެ ޙަސްމުކުރުން ލިބެމުންދެއެވެ. އެންގު އިސްތިއުނާފުގެ

---

[36] 2019/SC-A/75

ގޮތުން[37] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ.[38] މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހަވާލުކުރެވިފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ.[39] އެހެންނަމަވެސް، ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީ ބޭނުންކޮށްގެން އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[40]

ޙުކުމް:

ދެންނެވުނު، އިސްވެ ބަޔާންކޮށްދެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2979/Cv-C/2019 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް، ދަފްތަރު ނަންބަރު 617 މޫސާ [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައި، މޫސާ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން، މިމައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible]، މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނު

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް

---

[37] [illegible] މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

[38] މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[39] މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[40] މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021)ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)